

Nr 343.

Av herr **Petersson** i Lerbäcksbyn m. fl., om ändring i vissa avseenden av bestämmelserna rörande nöjesskatt.

I en denna dag avgiven motion, nr 215, i andra kammaren av herr Lindman m. fl., hava motionärerna upptagit frågan huru i nuvarande utomordentligt svåra statsfinansiella läge ökade inkomster må kunna beredas statsverket till bestridande av de växande utgifterna utan att vissa av de utvägar, som Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen anvisat och som synas motionärerna äventyrliga, må behöva anlitas. Såsom en tänkbar möjlighet, jämte åtskilliga andra, angiva motionärerna viss omläggning av den kommunala nöjesskatten till statlig, dock utan att göra något yrkande härom. Då vi i anslutning till detta uttalande nu upptaga frågan om nöjesskatten, vilja vi till en början erinra, att gällande bestämmelser i ämnet återfinnas i kungl. förordningen den 30 maj 1919 om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjeställningar samt att redogörelse för frågans tidigare behandling gives i bevillningsutskottets betänkande nr 45 vid 1932 års riksdag. Härefter tillåta vi oss anföra följande.

Då bevillningsutskottet vid 1932 års riksdag avstyrkte då föreliggande motioner om den kommunala nöjesskattens förstatligande, erinrade utskottet — efter att hava anfört vissa skäl, som enligt utskottets mening talade emot motionärernas förslag — om pågående utredningar rörande den kommunala beskattningen och tillade, att det kunde förväntas, att »i sammanhang med hithörande frågor även spörsmålet rörande omläggning av nöjesskatten göres till föremål för överbäggande». Sedan detta uttalande gjordes, hava av åsyftade utredningar *skatteutjämningsberedningens* avslutats och *1930 års kommunalskatteberednings* förklarats skola vila tillsvidare, utan att utskottets förväntningar i nu berörda avseende infriats. Vi anse oss därför oförhindrade att nu återupptaga ärendet, men göra det från delvis andra utgångspunkter än föregående år. Medan fjolårets förslag ingick som ett led i strävandet att ernå möjligast restriktiva tillämpning av gällande kommunala ordningsstadgor — ett syfte som väsentligen uppnåts genom de av fjolårets riksdag godkända enhetliga ordningsbestämmelserna — är nu förevarande framställning föranledd av rådande statsfinansiella svårigheter och avser att öppna tillgång för staten till en skattekälla, som varit förbehållen kommunerna men av dessa endast delvis utnyttjats.

Verkställda undersökningar giva nämligen vid handen, att medan städerna med ytterst få undantag numera infört nöjesskatt, åtskilliga köpingar och municipalsamhällen samt ett stort antal landskommuner an-

sett sig icke böra begagna den befogenhet som genom kungl. förordningen den 30 maj 1919 tillägges dem i detta hänseende. Av rikets vid pass 2,400 landskommuner hade år 1930 — det senaste år, för vilket bearbetat statistiskt material står till buds — allenast 930, alltså icke ens halva antalet, infört nöjesskatt. Naturligtvis har sedan dess en icke obetydlig förskjutning inträtt i detta förhållande, men av erfarenhet veta vi, att antalet kommuner, som icke infört nöjesskatt, fortfarande är mycket ansevärt.

Undersöker man närmare vad det är för kommuner, som icke infört nöjesskatt, så finner man — såsom ju ock var att vänta — att bland dem ingår ett antal små kommuner av ren landsbygdstyp, i vilka det måhända icke förekommer så många nöjestillställningar att beskatta. Men det befinnes ock — vilket är mera ägnat att förvåna — att till dessa kommuner, inom vilka man ansett sig kunna undvara nöjesskatten eller av annan anledning funnit sig icke böra besluta om dess införande, höra åtskilliga kommuner av den storleksordning och karaktär i övrigt, att frånvaron av nöjesskatt näppeligen kan misstänkas ha sin grund i frånvaron av tjänliga skatteobjekt utan måste härledas ur andra bevekelsegrunder. Av den fortlöpande översikt över viktigare kommunala avgöranden, som förekommer i Svenska stadsförbundets tidskrift, inhämtas, bland annat i häftet 5 för år 1932, att fråga om införande av nöjesskatt under senare tid förevarit i åtskilliga köpingar och municipalsamhällen, men att vederbörande fullmäktige i icke så få fall lämnat de framställda förslagen utan bifall. Vilka motiven härtill än må ha varit, får det väl anses, att staten icke kränker dessa kommuners och samhällens rätt, om den i denna nöddid utnyttjar en skattekälla, som de anse sig icke böra eller behöva taga i anspråk för egen del.

Något mera invecklad ter sig frågan — det skall villigt medgivas — med hänsyn till de städer, samhällen och kommuner, vilka infört nöjesskatt och — såsom understundom förekommer — gjort sig beroende av nöjesskattemedlen för ett eller annat kommunalt utgiftsändamål. Att med en gång, helt och utan vederlag beröva dem en påräknad välbehövlig inkomst lär icke böra ifrågakomma. I den motion vid 1932 års riksdag — nr 352 i andra kammaren — för vilken här ovan redogjorts, föreslogs icke heller något sådant. Allra minst lär det böra ifrågakomma att indraga en skatt, vilken tagits i anspråk för utgifter på den löpande kommunala budgeten. Den omläggning av nöjesskatten, varom vi hava för avsikt att framställa yrkande, synes sålunda först och främst icke böra träda i tillämpning förrän i och med övergången till nästa kommunala budgetår.

Även i ett annat avseende synes skälig hänsyn böra tagas till de av indragningen berörda kommunernas intressen. Svenska stadsförbundets erinringar i anledning av förra årets motion, att nöjesskattens bortfallande för vissa städer skulle medföra en icke oväsentlig skattehöjning, synes, då frågan nu återupptages, böra föranleda den avvikelser från föl-

årets förslag, att indragningen endast avser viss del — förslagsvis 30 procent — av inom kommunen inflytande nöjesskattebelopp, vadan alltså kommunen lämnas i okvald besittning av den större delen. Denna anordning utgör en tillämpning i modifierad form av den i fjolårets motion antydda utvägen att restituera viss del av skatten till kommunerna.

I fjolårets motion lämnades öppet, huruvida i samband med omläggningen till statsskatt en skärpning i själva skattesatserna borde ifrågakomma eller icke. Någon tvekan på den punkten synes oss icke böra förefinnas i vad gäller s. k. »tredje klassens» nöjen, danstillställningar och liknande, och knappast heller beträffande biografföreställningar. I senare fallet — alltså när det gäller biografbiljetter — torde en förhöjning av skatten med 5 öre per biljett, vars pris överstiger 50 öre men ej en krona, och med 10 öre per biljett vid högre biljettpriser icke verka oskäligen, medan för danstillställningar och liknande en ökning av nu utgående skattesats med hälften av dennas belopp saklöst torde kunna genomföras. Om härigenom någon begränsning i nöjesfrekvensen skulle inträda, kan detta allenast vara till fördel. Vad återigen angår konserter, musikaliska föreställningar, teater och liknande konstarter synes det tveksamt, om någon skärpning av nu utgående skattebelopp över huvud taget bör ifrågakomma. Av skattens föreslagna obligatoriska karaktär följer självfallet, att den kommunerna i förordningens § 6 tillerkända jämkningsrätten måste bortfalla.

Vad nöjesskatten under nu angivna förutsättningar skulle kunna tillföra staten respektive kommunerna i inkomster kan på grund av statistikens ofullständighet och andra inverkan faktorer icke tillförlitligt angivas. Till ledning för omdömet tjänar i någon mån sammanställningen av städernas inkomster av nöjesskatten under 1931, meddelat i första häftet av Svenska stadsförbundets tidskrift för förra året, och slutande på en summa av i det närmaste 5.3 miljoner kronor, därav på teatrar, konserter och liknande 1.1 miljon, på biografer 3 miljoner och på övriga s. k. »tredje klassens» nöjen 1.2 miljoner kronor. För kommuner, köpingar och municipalsamhällen föreligga icke senare uppgifter än för år 1930. De sluta på en sammanlagd skattesumma av i runt tal 1.1 miljon kronor. Huru ofullständiga dessa sifferuppgifter än äro, giva de anledning till antagandet, att på denna väg, genom en jämkning av skattesatserna, betydande nya inkomster skola kunna tillföras staten utan allvarligare olägenhet för de av omläggningen berörda kommunerna.

Huruvida den av oss föreslagna anordningen, motiverad som den är av rådande statsfinansiella förhållanden, bör göras allenast tillfällig, anse vi böra bli beroende på övervägande inom vederbörande utskott. Desslikes förutsätta vi, att utskottet, som i det avseendet förfogar över helt andra möjligheter än motionärerna, låter verkställa de kompletterande utredningar som må befinnas erforderliga, samt — vid bifall till motio-

nen — utformar nödig författningstext. Under denna förutsättning tillåta vi oss hemställa, att riksdagen ville besluta,

1) att den nuvarande fakultativa kommunala nöjesskatten skall göras obligatorisk;

2) att de jämlikt kungl. förordningen den 30 maj 1919 tillämpade skattesatser skola jämkas uppåt på sätt i denna motion angivits; samt

3) att av inflytande nöjesskattemedel 30 procent skola av respektive kommuner inlevereras till statsverket enligt de närmare bestämmelser som härför må varda fastställda.

Stockholm den 21 januari 1933.

Birger Petersson.

T. V. Lundell.

Martin Skoglund.

R. Lundquist
i Rotebro.

Ewald Lindmark.

Gunnar Persson.

Ernst Aronson.

Karl Magnusson,
Skövde.
